

Sygn. akt VIII Gz 248/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górską

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

SO Aleksandra Wójcik-Wojnowska

po rozpoznaniu 29 listopada 2019 r. w S.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Stowarzyszenia (...) z siedzibą w K.

przeciwko M. O. i M. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego w Koszalinie z 20 grudnia 2018 r. w sprawie V GC 1631/18

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie

N. G.

A. G.

A. W.

UZASADNIENIE

Wnosząc pozew oparty na art. 299 k.s.h. wobec pozwanych będących członkami zarządu spółki z o.o. (...) w K. powód oznaczył adres zamieszkania jednego z pozwanych M. O. jako „ul. (...), (...)-(...) K.”. Skierowana do pozwanego na wskazany adres przesyłka została zwrócona do Sądu Rejonowego jako nie podjęta w terminie z datą 30 października 2018 r., natomiast ojciec pozwanego R. O. 31 października 2018 r. złożył w Sądzie Rejonowym pismo wyjaśniające, w którym poinformował, że jego syn M. O. od dłuższego czasu w sposób ciągły przebywa za granicą i nie odbiera w kraju korespondencji, zaś on nie ma możliwości przekazania przesyłki synowi. Jednocześnie wyjaśnił w piśmie, że wiedzę o przesyłce do syna uzyskał od listonosza.

Na zarządzenie przewodniczącego z 6 listopada 2018 r. zobowiązano pełnomocnika powoda do wskazania w terminie aktualnego adresu zamieszkania pozwanego M. O..

Pełnomocnik powoda w piśmie przygotowawczym z 29 listopada 2018 r. ustosunkował się do nałożonego zobowiązania wskazując, że według wiedzy powoda pozwany M. O. przebywa za granicą w celach zarobkowych jedynie okazjonalnie, a jego miejscem zamieszkania pozostaje adres podany w pozwie, tj. „ul. (...), (...)-(...) K.”, gdzie

zamieszkują również jego rodzice. Twierdził, że to tu koncentrują się sprawy życiowe pozwanego, co potwierdza także informacja z rejestru mieszkańców Urzędu Miejskiego w K., w której podano, że pozwany M. O. ciągle jest zameldowany na pobyt stały pod podanym w pozwie adresem i brak jest w rejestrze informacji o zameldowaniu czasowym. Powód w konsekwencji uważał, że nie ma podstaw do uznania, iż są przeszkody do odebrania pisma przez domownika (rodzica) pozwanego, a następnie przekazanie go pozwanemu, a tym samym nieodebranie tej przesyłki jest nadużyciem procesowym, mającym na celu próbę uniknięcia odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez pozwanego M. O.. Zdaniem powoda przesyłka zawierająca odpis pozwu powinna zostać za doręczoną w trybie art. 139 k.p.c.

Na wypadek, gdyby Sąd Rejonowy nie podzielił powyższego stanowiska, powód wniósł o ustanowienie w trybie art. 143 i nast. k.p.c. kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego M. O. w celu reprezentowania go w sprawie i doręczenia mu pozwu oraz innych pism procesowych, gdyż podjęta przez powoda próba ustalenia innego, niż wskazany w pozwie, adresu zamieszkania pozwanego nie przyniosła efektu.

Do pisma procesowego pełnomocnik powoda załączył informację uzyskaną z rejestru mieszkańców Urzędu Miejskiego w K. z 19 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Koszalinie postanowieniem z 20 grudnia 2018 r. w sprawie V GC 1631/18 zawiesił postępowanie w stosunku do pozwanego M. O. w uzasadnieniu powołując się na to, że pełnomocnik powoda w terminie nie wykonał nałożonego na niego zobowiązania do wskazania adresu zamieszkania tego pozwanego, a jedynie ograniczył się do ponownego przytoczenia adresu wskazanego w pozwie, który jest adresem zameldowania pozwanego. Jako podstawę prawną Sąd I instancji wskazał art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Nadto dodał, że adres zameldowania osoby fizycznej nie jest równoznaczny z jej adresem zamieszkania, jak też dodał, że zgodnie z art. 133 § 2c k.p.c. pisma procesowe lub orzeczenia dla osób reprezentujących podmiot wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego doręcza się na adres do doręczeń wskazany zgodnie z przepisami art. 19a ust. 5-5b i 5d ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 986), zwanej dalej „ustawą o KRS”.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód, domagając się jego uchylecia oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania. Podniósł przy tym następujące zarzuty:

- naruszenia art. 139 § 1 i 2 k.p.c., przez nieuznanie, że odpis pozwu został skutecznie doręczony pozwanemu M. O. w trybie art. 139 k.p.c. pod adresem wskazanym w pozwie, tj. „ul. (...), (...)-(...) K.”, gdy tymczasem pozwany M. O. przebywa za granicą w celach zarobkowych jedynie okazjonalnie, zaś jego miejscem zamieszkania pozostaje adres podany w pozwie, gdzie zresztą zamieszkują również jego rodzice – to tutaj koncentrują się sprawy życiowe pozwanego, co potwierdza również informacja z rejestru mieszkańców Urzędu Miejskiego w K. załączona do pisma powoda z 29 listopada 2018 r., w której podano, że M. O. jest ciągle zameldowany na pobyt stały pod adresem wskazanym w pozwie oraz że brak jest danych o adresie czasowym, wobec czego nie ma najmniejszych przeszkód, aby podczas nieobecności M. O. odpis pozwu został odebrany przez jego domownika (rodzica), a następnie przekazany pozwanemu, zaś nieodebranie przesyłki sądowej z odpisem pozwu należy uznać za nadużycie procesowe pozwanego, mające na celu próbę uniknięcia odpowiedzialności za zobowiązania spółki;
- naruszenia art. 133 § 2c w zw. z art. 139 § 3¹ k.p.c. w zw. z art. 19a ust. 5 i 5b ustawy o KRS, przez niewystąpienie przez Sąd I instancji do Sądu Rejestrowego po informację, czy w aktach rejestrowych (...) Sp. z o.o. w K. znajduje się oświadczenie członka zarządu tej spółki (...), o jego adresie do doręczeń, podczas gdy Sąd I instancji powinien tą czynność wykonać, a w przypadku uzyskania odpowiedzi o braku w aktach rejestrowych spółki takiego oświadczenia, powinien zastosować art. 139 § 3¹ k.p.c. i odpis pozwu pozostawić w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia;
- naruszenia art. 143 i 144 k.p.c., przez nieustanowienie kuratora do doręczeń dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego M. O., pomimo tego, że powód skierował do Sądu I instancji w piśmie z 29 listopada 2018 r. takie żądanie ewentualne;

- naruszenia art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c., przez niezasadne zawieszenie postępowania, podczas gdy Sąd I instancji powinien uznać, że odpis pozwu został skutecznie doręczony pozwanemu M. O. w trybie art. 139 k.p.c. pod adresem wskazanym w pozwie, ewentualnie wystąpić do Sądu Rejestrowego po informację, czy w aktach rejestrowych (...) Sp. z o.o. w K. znajduje się oświadczenie członka zarządu tej spółki (...) o jego adresie do doręczeń, a w przypadku uzyskania odpowiedzi o braku w aktach rejestrowych spółki takiego oświadczenia powinien zastosować art. 139 § 3¹ k.p.c. i odpis pozwu pozostawić w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, bądź ewentualnie ustanowić kuratora do doręczeń dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego M. O..

Strona pozwana nie ustosunkowała się do zażalenia wniesionego przez powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda okazało się zasadne i doprowadziło do uchylecia zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego z 20 grudnia 2018 r. na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że zdaniem Sądu odwoławczego zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 139 § 1 i 2 k.p.c. okazał się bezzasadny. Zgodnie z brzmieniem art. 139 § 1 k.p.c. w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających, pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora, a doręczane w inny sposób – w urzędzie właściwej gminy, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz z pouczeniem, że należy je odebrać w terminie siedmiu dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, czynność zawiadomienia należy powtórzyć. Z kolei art. 139 § 2 k.p.c. stanowi, że jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma, doręczenie uważa się za dokonane. W takim przypadku doręczający zwraca pismo do sądu z adnotacją o odmowie jego przyjęcia. Przepisy te znajdują jednak zastosowanie tylko wówczas, gdy nie powiedzie się próba doręczenia w sposoby określone art. 135 § 1 k.p.c. oraz art. 138 § 1 i 2 k.p.c. A zatem gdy doręczenie nie powiedzie się w szczególności w miejscu zamieszkania strony, jak również gdy nie zostanie ono doręczone zastępczo dorosłemu domownikowi strony, przy czym doręczenie zastępcze dorosłemu domownikowi adresata będzie skuteczne stosownie do art. 138 § 1 k.p.c. tylko wówczas, gdy tenże dorosły domownik podejmie się oddania przesyłki adresatowi. Do odmowy podjęcia się oddania przesyłki adresatowi przez dorosłego domownika nie znajduje tym samym zastosowania art. 139 § 2 k.p.c., gdyż przepis ten wyraźnie dotyczy tylko sytuacji, w której to sam adresat zastany przez doręczyciela odmawia odbioru skierowanej do niego przesyłki sądowej.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że pojęcie adresu zamieszkania osoby fizycznej nie jest tożsame z pojęciem adresu jej zameldowania, gdyż adresem zamieszkania jest miejsce, gdzie rzeczywiście adresat mieszka [por. postanowienie SN z 30.08.2000 r. w sprawie V CKN 1384/00, L.], podczas gdy adresem zameldowania jest pojęciem z zakresu ustawy z dnia 24 września 2010 r. o Ewidencji Ludności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1397) należącej do prawa administracyjnego i związanej z prowadzoną przez stosowne organy administracji ewidencją ludności. Powód w piśmie z 29 listopada 2018 r. w istocie ograniczył się tylko do gołosłownego twierdzenia, że w rzeczywistości adres zameldowania pozwanego M. O. uzyskany z rejestru mieszkańców Urzędu Miejskiego w K. pokrywający się ze wskazanym w pozwie adresem zamieszkania przy ul. (...) w K., jest rzeczywistym miejscem zamieszkania pozwanego, wokół którego – wbrew oświadczeniu ojca pozwanego złożonym w piśmie z 31 października 2018 r. – koncentrują się sprawy życiowe pozwanego, nadto twierdząc, że pozwany w istocie za granicą przebywa tylko okazjonalnie. Strona powodowa ani nie wskazała na jakiegokolwiek konkretne okoliczności, które uprawdopodobniałyby jej stanowisko, ani też nie zaferowała w tym zakresie żadnych dowodów, stąd też Sąd Rejonowy zasadnie uznał, że powód nie wykazał, iż wskazany przez niego adres jest rzeczywistym adresem zamieszkania pozwanego M. O..

Zasadne okazały się jednak zarzuty podniesione przez powoda, a dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji art. 133 § 2c k.p.c. w związku z art. 19a ust. 5 i 5b ustawy o KRS, jak i dotyczące naruszenia przepisów art. 143 i 144 k.p.c.

Zgodnie z brzmieniem art. 133 § 2c k.p.c. pisma procesowe lub orzeczenia dla osób reprezentujących podmiot wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu doręcza się na adres do doręczeń wskazany zgodnie z przepisami art. 19a ust. 5-5b i 5d ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 55, 60 i 534). Z kolei art. 19a ustawy o KRS w ust. 5 stanowi, że do wniosku o wpis osób reprezentujących podmiot wpisany do Rejestru, likwidatorów i prokurentów należy dołączyć oświadczenia tych osób obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń. Wymogu dołączenia oświadczenia obejmującego zgodę nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis jest podpisany przez osobę, która podlega wpisowi albo która udzieliła pełnomocnictwa do złożenia wniosku o wpis, albo której zgoda jest wyrażona w protokole z posiedzenia organu powołującego daną osobę lub w umowie spółki. Ust. 5a stanowi, że jeżeli adres do doręczeń osób, o których mowa w ust. 5, znajduje się poza obszarem Unii Europejskiej, należy wskazać pełnomocnika do doręczeń w Rzeczypospolitej Polskiej, zaś zgodnie z ust. 5b każdorazową zmianę adresu do doręczeń osób, o których mowa w ust. 5, lub danych pełnomocnika, o którym mowa w ust. 5a, należy zgłosić sądowi rejestrowemu, załączając oświadczenie, o którym mowa w ust. 5. Zgłoszenia dokonują podmiot wpisany do Rejestru albo osoby, o których mowa w ust. 5 i 5a. Do chwili zgłoszenia zmiany adresu doręczeń dokonuje się na adres zgłoszony do akt rejestrowych. Wreszcie zgodnie z ust. 5d do zgłoszenia spółki kapitałowej do Rejestru należy dołączyć listę obejmującą nazwisko i imię oraz adres do doręczeń albo firmę lub nazwę i siedzibę członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu. W przypadku gdy współnikiem jest osoba prawna, należy podać imiona i nazwiska oraz adresy do doręczeń członków organu uprawnionego do reprezentowania tej osoby prawnej. Każdorazową zmianę tych osób oraz danych tych osób należy zgłosić sądowi rejestrowemu, przedkładając nową listę. Przepisy ust. 5a-5c stosuje się odpowiednio.

Na tle przytoczonych wyżej regulacji w doktrynie wskazuje się, że jej sens zdecydowanie wykracza poza zakres unormowania ustawą o KRS, gdyż wyżej wspomniany art. 133 § 2c k.p.c. przewiduje dokonywanie doręczeń pism procesowych lub orzeczeń dla osób reprezentujących podmiot wpisany do KRS, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu na adres do doręczeń wskazany zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami art. 19a ust. 5-5b i 5d ustawy o KRS. Nadto wskazuje się, że jeszcze dalej idzie regulacja zawarta w art. 139 § 3¹ k.p.c., który stanowi, że pisma dla osób reprezentujących podmiot wpisany do KRS, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu, w razie niemożności ich doręczenia z uwagi na niezgłoszenie oświadczenia o zmianie adresu do doręczeń, pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że inny adres do doręczeń lub miejsce zamieszkania i adres są sądowi znane. Z tym przepisem skoordynowany jest art. 139 § 4¹ k.p.c., zgodnie z którym sąd rejestrowy przy doręczeniu postanowienia w przedmiocie wpisu do KRS osób reprezentujących podmiot, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu poucza podmiot wpisany do rejestru o określonych w § 3¹ skutkach zaniedbania zgłoszenia oświadczenia o zmianie adresu do doręczeń. Pouczenie podmiotu wpisanego do KRS jest jednoznaczne z pouczeniem osób, o których mowa w zdaniu pierwszym [por. T. S. w: red. K. O., Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz, L. 2019, art. 19a ustawy o KRS]. W doktrynie przyjmuje się jednocześnie, że w postępowaniu cywilnym innym niż rejestrowe, ustalając właściwy adres dla dokonania doręczenia, sąd orzekający jest zobligowany zwrócić się do sądu rejestrowego o udostępnienie wskazanego mu adresu osoby, której ma doręczyć pismo lub orzeczenie [por. E. Z. w: red. E. Marszałkowska-K., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Legalis 2019, art. 133 k.p.c.].

Tymczasem Sąd Rejonowy uzasadniając zaskarżone postanowienie o ile przytoczył brzmienie art. 133 § 2c k.p.c., to w żaden sposób nie odniósł się do jego treści, w szczególności zaś przed zawieszeniem postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. nie zwrócił się do Sądu rejestrowego o udzielenie informacji co do adresu do doręczeń podanego przez pozwanego M. O. jako członka zarządu (...) Sp. z o.o. w K..

Sąd Rejonowy nie rozpoznał nadto złożonego przez powoda w piśmie z 29 listopada 2018 r. wniosku o ustanowienie dla pozwanego M. O. kuratora na podstawie art. 143 bądź art. 144 k.p.c. Na tle powołanych przepisów wskazuje się, że podstawy do ustanowienia kuratora powstają, gdy zaistnieje potrzeba doręczenia stronie (uczestnikowi postępowania) pisma procesowego otwierającego drogę do podjęcia przez tę stronę obrony swoich interesów w postępowaniu

cywilnym i wnioskodawca uprawdopodobni, że miejsce pobytu strony nie jest znane, przy czym przepisy te znajdują zastosowanie tylko wówczas, gdy strona złoży stosowny wniosek o ustanowienie kuratora [por. uzasadnienie wyroku SN z 14.02.2006 r. w sprawie II CSK 86/05, L.]. Wnioskodawca jest przy tym obowiązany do uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane. Uprawdopodobnienie to może nastąpić nie tylko przy pomocy dowodów pisemnych przedłożonych sądowi przez wnioskodawcę, lecz także za pomocą innych dowodów (np. ze świadków itp.), które wymagają podjęcia przez sąd odpowiednich czynności w postępowaniu dowodowym [por. orzeczenie SN z 19.06.1951 r. w sprawie C 398/51, L.].

W okolicznościach niniejszej sprawy powód, w reakcji na nałożone na niego zobowiązanie do wskazania prawidłowego adresu pozwanego M. O., w piśmie z 29 listopada 2018 r. złożył także ewentualny wniosek o ustanowienie kuratora dla pozwanego M. O. w razie niepodzielenia przez Sąd Rejonowy stanowiska powoda co do adresu pozwanego. Tymczasem Sąd Rejonowy uzasadniając zaskarżone postanowienie zawieszające postępowanie wobec pozwanego M. O. w żaden sposób nie ustosunkował się do złożonego przez powoda wniosku, jak też analiza akt sprawy wskazuje, że Sąd I instancji nie podjął w związku z tym wnioskiem żadnych czynności.

Podkreślenia wymaga, że – jak wynika wprost z art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. - zawieszenie postępowania z uwagi na niewskazanie przez powoda adresu pozwanego może mieć miejsce tylko wówczas, gdy wskutek tego zaniechania nie można nadać sprawie dalszego biegu. Przesłanka ta nie jest zaś spełniona w przypadku, gdy przepisy postępowania cywilnego przewidują doręczenie przesyłki pod innym adresem, niż adres zamieszkania, jak również wtedy, gdy powód wnosi o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego

Mając na względzie powyższe okoliczności trzeba było uznać, że Sąd Rejonowy wydając zaskarżone postanowienie przedwcześnie zastosował art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem wyrażanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. ma zastosowanie wtedy, gdy strona zobowiązana do wskazania adresu nie uczyni zadość temu obowiązkowi; a zatem jest to rodzaj sankcji procesowej za niewypełnienie obowiązku należytego prowadzenia procesu, zaś w nawiązaniu do art. 143 i 144 k.p.c. dodać należy, że tego rodzaju sankcja może mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy strona do tego zobowiązana nie złoży wniosku o ustanowienie dla strony nieznanego z miejsca pobytu kuratora – oczywiście wniosku uprawdopodobniającego tę okoliczność por. postanowienie SN z: 12.03.1982 r. w sprawie I CZ 20/82, L.; postanowienie SN z 5.11.1970 r. w sprawie II CZ 133/70, L.; W. S., Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego z 1972 r., s. 96; J. S., E. W., Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego z 1972 r., s. 949].

Konsekwencją uznania za zasadne wyżej opisanych zarzutów powoda dotyczących naruszenia przez Sąd Rejonowy art. art. 133 § 2c k.p.c. w związku z art. 19a ust. 5 i 5b ustawy o KRS, jak i dotyczących naruszenia przepisów art. 143 i 144 k.p.c. było uznanie za zasadny także zarzutu naruszenia art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. jako zastosowanego co najmniej przedwcześnie. Tym samym zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu przez Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., o czym orzeczono na wstępie.

Sąd pierwszej instancji winien w pierwszej kolejności zwrócić się do właściwego Sądu rejestrowego stosowanie do art. 133 § 2c k.p.c. celem ustalenia, czy pozwany M. O. jako członek zarządu (...) Sp. z o.o. w K. złożył stosownie oświadczenie, o którym mowa w art. 19a ustawy o KRS, a następnie podjąć próbę dokonania doręczenia na uzyskany w ten sposób adres do doręczeń pozwanego. Gdyby natomiast okazało się, że nie jest możliwe doręczenie w trybie 133 § 2c k.p.c. lub art. 139 § 3¹ k.p.c., wówczas Sąd I instancji rozpozna złożony przez powoda w piśmie z 29 listopada 2018 r. wniosek o ustanowienia dla pozwanego M. O. kuratora. Jedynie w przypadku nieuwzględnienia wniosku o ustanowienie dla pozwanego kuratora zaistnieją przesłanki zawieszenia postępowania wobec pozwanego M. O. na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.

N. G.

A. G.

A. W.

Sygn. akt VIII Gz 248/19

ZARZĄDZENIE

S., 29 listopada 2019 r.

1. Zakreślić.
2. Odpisy postanowienia doręczyć:
 - pełnomocnikowi powoda (pełnomocnictwo – k. 7),
 - pozwanemu M. O. przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń przez 1 miesiąc
 - pełnomocnikowi pozwanego M. G. (pełnomocnictwo – k. 57)
3. Po nadejściu zwrotnych potwierdzeń odbioru akta zwrócić Sądowi I instancji.